

CINEMA

Els petits (grans) Tatis

Pere Cornellas

El propassat setembre, la Filmoteca de Catalunya va programar un completíssim cicle Tati, amb els seus sis llargmetratges -per tant, inclòs *Parade*, la seva pel·lícula menys coneguda-, quatre curts i el documental *Tati sur les pas de M. Hulot*, de Sophie Tatischeff, la seva filla. A banda del plaer que sempre suposa tornar a gaudir dels grans títols de l'autor, l'extraordinari interès del cicle es basava, precisament, en aquestes *rareses*, poc o gens vistes a casa nostra, i en la manera com se'ns oferien.

La primera sessió, la componien dos curts i el seu primer llarg: *Soigne ton gauche* (1936), de René Clément, *L'école des facteurs* (1947), dirigida ja per Jacques Tati, i *Jour de fête*, rodada el mateix any. Els uneix la presència d'un mateix personatge, el carter ciclista, amb una aparició secundària al primer film, però protagonista absolut dels dos següents. A *Soigne ton gauche*, només apareix al principi i al final (i no és Tati qui l'interpreta). En canvi, i ja interpretat pel creador de M. Hulot, gairebé monopolitza el gag que és, de fet, *L'école des facteurs*. I a *Jour de fête*, rodada al poble de Sainte-Sévère com una mena d'*allargassament* d'aquest darrer curt -però ja amb els primers grans plans generals que permeten l'observació dels mil detalls d'un mateix moment-, la frenètica seqüència del carter americanitzat és gairebé idèntica a la del gag esmentat. Com es pot entendre fàcilment, el visionat conjunt de les tres pel·lícules és sumament enriquidor.

A *Signe ton gauche*, Tati interpreta un treballador d'una casa de camp i hi desenvolupa una de les seves pantomimes més conegudes, la de la boxa -que també reveurem, per exemple, a *Parade*, rodada 37 anys més tard. És el Tati del teatre de varietats i del *music-hall*, els espais on es va començar a formar el cineasta abans d'entrar al món del cinema a principis dels anys trenta.

A la segona sessió del cicle, es va projectar *Cours de soir* (1967), de Nicolas Ribowski, i *Les vacances de M. Hulot* (1952). La primera d'aquestes dues pel·lícules es va realitzar durant el rodatge de *Playtime* i hi veiem Jacques Tati que dona una classe de mim a uns alumnes mig magnetitzats. Algunes de les seves pantomimes més recurrents -el boxador, el porter de futbol, el genet, el pescador, el tenista...- hi apareixen com a números individualitzats, l'un darrere l'altre. El del tenista passarà a ser un dels moments més hilarants de *Les vacances...*, però ara a Saint-Marc, petita estació balnearia de platja no massa allunyada de Saint Nazaire, on M. Hulot farà de caixa de ressonància, enmig de les seves sorpreses i resignació constants, de les innombrables ridículeses del món que l'envolta.

**JOIERIA
SENSERRICH**

de Teresa Senserrich
CASA FUNDADA EN 1882

Sant Quirze, 17 • Tel. 93 725 75 96
08201 SABADELL

**JA COMERCIAL
ALEMANY**

CENTRE DE JARDINERIA,
AGRICULTURA i FORESTAL
Tallers i serveis postvenda

Ctra. Barcelona, 22-26
Tel. 93 725 63 95
SABADELL

TS

TEIXITS SALVADOR
els teixits que tenen estil

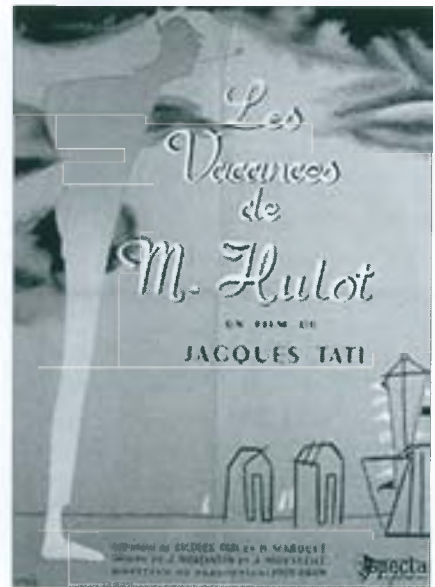
Indústria, 33 - Tel. 93 725 65 90 - 08202 Sabadell

El final de *Cours de soir* és altament significatiu. D'una banda, uns treballadors s'emporten part d'aquell decorat que nosaltres sabem que va servir per construir la que és potser la millor de les pel·lícules de l'autor. De l'altra, i mentre el decorat va desapareixent, Tati d'endinsa en un espai pobre i ruïnós, inevitablement humil, que ens remet, també inevitablement, a la nostàlgia d'un altre món i al paisatge de *Mon Oncle*, rodada 9 anys abans.

Va ser aquesta, precisament, la pel·lícula que es va projectar a continuació. I, seguidament, *Playtime* (1968) i *Trafic* (1971). Els quatre Hulot, una elaborada comicitat entesa com a proposta intel·lectual.

La penúltima sessió reunia *Forza Bastia* (1978) i *Parade* (1974). *Forza Bastia* és un documental inacabat sobre un equip cors de futbol, el Bastia, que va arribar a una final europea, aquell any 78, per primera i única vegada. El muntatge final que, de les imatges rodades, en va fer Sophie Tatischeff permet concloure que el film havia de constar de tres parts: la passió i l'alegria presents al carrer abans del partit, el partit pròpiament dit -contra l'Eindhoven, concretament- i el dia després. Com no es podia esperar altrament en un film de Tati, els futbolistes no són els únics -ni els principals- protagonistes de la festa: una gran final europea només ho serà si la fa possible el seu públic.

És, doncs, absolutament lògic que, darrere d'aquest documental, es projectés precisament *Parade*, la més incompresa de les pel·lícules de Tati. Rodada en vídeo per a la televisió sueca, és, efectivament, un sentit homenatge al món del circ -altra vegada la nostàlgia-, però és, sobretot, un discurs apassionat sobre l'espectacle i un retorn als orígens. Si, a la pel·lícula, els espectadors dels números del circ s'erigeixen com a insubstituïbles actors de la representació -que no ho seria sense ells-, nosaltres, quan la visionem, passem a formar-ne part, **som** *Parade*, que no

seria el que és si no fos així. I si, molts anys enrere, Tati ja feia de la utilització del mim un dels seus millors recursos, ara les seves pantomimes - sempre les mateixes - ens retornen amb un aire vell i nou alhora.

L'any 1989, Sophie Tatischeff realitza *Tati sur les pas de M. Hulot*, un extens repàs -una hora i tres quarts- a la vida i a l'obra del seu pare. Hi apareixen fotografies i imatges inèdites, un munt de manifestacions del cineasta en èpoques diferents i fragments, per exemple, de *On demande une brute* (1934) i *Gai dimanche* (1935), dos dels seus primers curts com a actor. *Tati sur les pas...* és com un petit compendi d'una de les obres cinematogràfiques més sòlides i personals del cinema europeu.